

KALIXBYGDENS FORSKARFÖRENING

Kalix 1983.12.21

Ordf. Hans Högdahl, Börjelsbyn 3468

952 00 KALIX Tel. 0923/26057

Sekr. Britt-Inger Nilsson, Biblioteket

Tel. 0923/120 00 ankn.

Till Dig som är forskarintresserad.

Vid möte i Kalix kommuns förvaltningssal den 7 december 1983 beslöts att bilda en forskarförening i Kalix. Med det här brevet vill vi i styrelsen berätta lite om våra planer - men framförallt genom ett bilagt frågeformulär få veta vad Du väntar Dig av vår förening och vad Du forskar om eller är intresserad av.

Vi tror att de flesta av våra medlemmar sysslar med släktforskning. För att undvika dubbelarbete och finna andra som söker i samma släkter, är vår avsikt att göra en medlemsförteckning som också lämnar uppgift om de släkter var och en är intresserad av.

När den egna slakten är utredd, brukar intresset flyttas över till den egna byn eller någon av förfädrernas hembyar. För att då nå ett gott resultat, är det värdefullt om några hjälps åt. Kanske arbetet bedrivs som studiecirkel, kanske tar var och en sin bit och man träffas för att sammanställa och diskutera problem. Vår forskarförteckning är ämnad att underlätta dessa kontakter.

Det finns många intressanta forskningsområden, till exempel; dialekter, seder och bruk, klädedräkter, redskap, folktro. Kanske har Du tillgång till byakistor, enskilda handlingar, brev, gamla fotografier som kan ge Dig eller någon forskarkollega värdefulla uppgifter.

Forskning kan också avse föreningar, kyrkor och samfund eller arbetsplatser. Kalix Älvs Flottningsförening har t.ex. ett stort arkiv, som väntar på intresserade forskare.

Tidskriften "SLÄKT och HÄVD" Nr 3-4 1983 redovisar sjukdomen MORBUS GAUCHER och hur den kan föras tillbaka till LARS NILSSON *1651 och hans hustru KERSTIN OLOFSDOTTER *1653, båda från ÖVERKALIX. Denna kartläggning av en sjukdom är ett fint exempel på samarbete mellan en amatörgenealog och en forskande läkare.

Modern forskning kräver hjälpmedel - bibliotekets resurser vad gäller läsapparat räcker dåligt för det nuvarande behovet. Den moderna tekniken med mikrofisch (Tunna kort av den typ som banker brukar titta på för att veta ditt banksaldo) kommer att kräva nyinköp av läsapparater. Vi tror att vår förening kan "snabba upp" anskaffandet. Faksimilieutgåvor av böcker om Kalixbygden kanske också kan genomföras av forskarföreningen.

Ett intressant forskarresultat borde få komma andra till del - en publicering av resultatet bör göras - vår förening kanske kan hjälpa Dig med renskrivning och tryckning!

En del känner sig säkert ängsliga för att starta forskning. Vi önskar därför frivilliga som kan hjälpa "noviser" - en fadder-verksamhet så att alla kan känna sig hemma i föreningen.

All början är svår - har Du idéer hur vi skall arbeta - skriv ner Dina synpunkter, eller ring någon i styrelsen.

En medlemsavgift kommer att uttagas - inbetalningskort på medlemsavgifte sänds i början på 1984. Vårt frågeformulär önskar vi emellertid snarast tillbaka - och senast före 25 januari. Därefter gör vi en sammanställning av medlemmarnas svar och sänder till alla betalande medlemmar.

styrelsen.

PS. Forskarföreningen har kassetter med bygdemål att sälja för 25 kr.

(Medverkande: Ernst Lundbäck, Maj Lindgren, Börje Isaksson)

Distribution: Ove Fredriksson, Blomgatan 9, 952 00 KALIX

Forskarvägledning

Vid forskning i kyrkböckerna är det viktigt att gå igenom alla de ställen där man kan ha uppgifter att hämta.

Ex. Husförhörslängder, födelseböcker, vigselböcker, dödböcker och även in- och utflyttningslängder.

Uppgifter som inte står i en längd kan nämligen förekomma i någon annan längd. I exempelvis Nederkalix husförhörslängd 1770-1805 är det vanligt att hustrun endast benämnes med förnamnet. Hur gör man då?

Ja oftast står vigselåret utsatt och genom att då gå in och söka i vigselboken på aktuellt år får man fram efternamnet och även platsen varifrån hon kommer. Även uppgifter om föräldrar kan förekomma.

I husförhörslängderna skall man följa familjerna genom hela livet. Ofta finns sidhänvisningar som underlättar.

Ett praktisk exempel

(Nederkalix husförhörslängd 1770-1805)

sid.286

På Wallen bor Föraren Hinrich Wallerström f. 1733. Han var tidigare corporal vid Kalix kompani men befordrades den 12 dec 1784 till förare. I samband härmed antog han namnet "Wallerström", som ju syftar på byn Wallen. Som corporal hette han Henric Måsa. (Generalmönstringsrulla för år 1786) Han var 5 fot 9 1/2" = ca 1,74 m lång.

I husförhörslängden ser vi att han år 1763 gifter sig med Carin Norlander f 1739.

Vid kontroll i vigselboken finner vi att den 6/11 1763 viges corporalen och kronolänsmannen Henric Måsa och Catharina Norlander. Inga övriga uppgifter.

Om vi då fortsätter med husförhörslängden ser vi att även svägerskan Stina bor här. Hon uppges vara född 1740 och gift 1773. Vidare finns en sidhänvisning i kanten, : ad fol.264 = till sid.264. Bläddrar tillbaka dit och finner att svägerskan Stina måste vara den Kierstin Nilsdotter som 1773 gifte sig med Christian Johansson. När vi då åter igen går till vigselboken hittar vi följande intressanta notering: Vigda den 25 april 1773

"Enklingen Christopher Johansson i Rolfs och pig. Stina Nilsdotter, född i Nora socken uti Ångermanland."

Kerstin Nilsdotter bodde alltså hos sin syster Karin Norlander och flyttade i samband med giftermålet 1773.

Förklaringen till "Norlander" får vi också genom noteringen om deras hemsocken, Nora.

Alltnog, Henric och Karin fick flera barn, bland dem Greta f. 1769 Enligt födelseboken kallad Margareta och född den 3 augusti.

En Hans Larsson Rönholm f. 1771 dyker upp som måg när han gifter sig med Greta år 1792. Varifrån kommer han?

En sidhänvisning i kanten leder tillbaka till sid 275 och "Fendrichs Boställe" dit Hans Larsson Rönholm kommit som dräng år 1790. Ingen notering varifrån och inga inflyttningslängder finns så här tidigt. Inga uppgifter i vigselboken heller.

Genom att följa familjen i husförhörlängderna får vi fram att Hans Rönholm dog den 7/1 1841. Bodde då som inhyses hos Grels Grelsson i Storön.

Vid kontroll i begravningsboken står följande:

Död 7/1, begravnen 17/1 1841 : Hans Rönholm, inhysesman ,
född i Umeå, 70 år.

Här kom till sist en pusselbit, som gör att vi kan gå vidare att söka Hans Larsson Rönholms födelseort.

Umeå stads födelsebok för år 1771 undersökes, men ingen Hans vars far bör heta Lars finns. Då går vi vidare till Umeå Landsförsamlings födelsebok för samma år.

Här finns flera "Hans" födda detta år och även ett par st. vars fäder heter Lars. Väljer att följa den "Hans" som föddes 2/1 1771 och vars föräldrar heter: Lars Larsson och Maria Danielsdotter boende i Röbbäck.

Av tidigare erfarenhet vet vi att efternamn ofta har samband med hemorten. Rönholm och Röbbäck kan därför tänkas ha något samband.

I Umeå Landsförsamling husförhörlängd 1768-1777 söker vi fram byn Röbbäck och hittar Lars Larsson med hu. Maria på hemman nr 12. De har åtta barn och sist i raden, Hans f. 2/1 1771.

Följer familjen framöver i husförhörlängderna och se, ^x
i längden 1787-1798 står på Hans rad, under flyttningar: 1790 till Cal.
^x *Calix.*

Här har vi alltså det slutgiltiga beviset på att vi kommit rätt.

Har här visat hur man genom att pussla ihop olika längder kan komma vidare och hoppas det kan vara till någon nytta.

Bengt Göran Nilsson

Bengt-Göran Nilsson